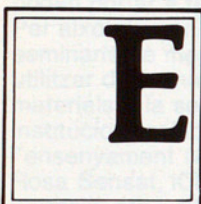

Un Joc pensat a casa nostra

El «Joc de l'Aigua» ha tingut un gran ressò en la premsa d'arreu de les comarques barcelonines. Ja el 27 de juliol de 1981, «Hoja del

Lunes» de Barcelona donava la primera informació: «ha nascut un nou joc, el joc de l'aigüa, que la Diputació enviarà el mes de setembre a totes les escoles barcelonines». Tres dies després, el 30 de juliol, deia l'«Avui»: «els escolars aprendran jugant el cicle biològic de l'aigua. La Diputació regala un joc didàctic a totes les escoles». El mes d'octubre de 1981, tota la premsa de Barcelona informava de la presentació del nou Joc. Diverses presentacions descentralitzades a comarques foren recollides fins l'abril de 1982 per la premsa comarcal. Més de cent informacions sobre aquest Joc en diversos mitjans han estat comptabilitzades. Pel seu interès reproduïm l'article escrit per Joan Argemí al número 17, juny 1982, de la revista «Ciència».

**El Joc de l'Aigua,
per Joan Argemí i Abadal
(revista Ciència, n.º 17, juny 82)**

Molt abans que Charles Arrow inventés el seu cèlebre Monopoly, el joc s'havia utilitzat ja com una eina capaç de simular situacions. El joc del cel i de l'infern (Backgammon), per exemple, va néixer com una simulació d'encontre entre dos bàndols enemics; els escacs i les dames van néixer també com a figuracions bèl·liques de saló. Al segle passat, els jocs de guerra (*wargames*) van donar als

estratègies possibles solucions de campanya. I en aquest segle, la terrible depressió del 29 va possibilitar el llançament d'un joc que prefigurava un model econòmic en comptes de models bèl·lics, tanta era la pressió ideològica del moment. El Monopoly, comprat per una editorial al seu creador, la va convertir en una temuda multinacional, avui encara capdavantera en investigació diguem-ne ludològica.

Però no és això el que ens interessa, sinó l'extrema difusió que ha tingut i que té el Monopoly. Difusió que ha estat l'última empena necessària per convertir el joc en una font de suggeriments i inspiracions. És així que, a partir dels anys quaranta, surten d'universitats americanes (Cornell de Nova York, sobretot) models constituïts a base de mecàniques i taulers de joc, referint-se a realitats urbanes com les del seu predecessor. Passen uns anys gloriosos per als descobridors d'unes tals tècniques que, avalats després per Von Neuman i la seva teoria dels jocs, desenvolupen gran quantitat de models: urbans, econòmics, polítics, prospectius, locacionals... etc. Aquests models, més o menys afortunats, s'inclouen com a pràctiques en assignatures especialitzades de nivell universitari o purament es descriuen en *readings* com un complement informatiu dinàmic. Quasi mai aquests jocs-models no es publiquen com a jocs a causa de la seva extrema complicació. Amb el temps, una tendència simplificadora es va imposar. Era necessari convertir els jocs-models en més jugables. La mostra la tenim en els darrers, ara ja publicats com a jocs. L'*Struggle Class* de Berthel Olman (de Cornell també) és segurament el més clar exemple del que diem. S'hi

prefigura la lluita de classes i porta empena per convertir-se en un altre best-seller del joc.

Gràcies, doncs, a aquests cinquanta anys de ludologia —comercial o no— neix l'experiència suficient per poder decantar-se cap a models abstractats i jugables de la realitat en comptes de models molt figuratius i per tant quasi tan injugables com la realitat mateixa. En el nostre país, l'audiència que tenen els jocs és gran —com a tots els països de tradició mediterrània— però això no vol dir que els jocs-models anglosaxons siguin ben rebuts. No, una tasca d'adaptació i de transsimbolització sembla necessària perquè els índexs comercials hi estiguin a l'altura. I encara així, durant molts anys la difusió entre nosaltres de jocs estrangers va estar estancada. I no parlem de la difusió de models més complicats com els econòmics (*business games*) o els de creixements urbans, que va ser pràcticament nul·la. El nostre tarannà sembla desconfiar de jocs seriosos. Per a nosaltres el joc ha de ser joc, sense pragmatismes. En aquest aspecte, la poca experiència de la nou nada ludologia ens ha donat una mica de raó. Si volem aprendre per un joc, primer haurem de jugar a jugar. I si després en traiem conclusions, millor encara. L'etologia advoca per les mateixes conclusions. Les conductes lúdiques apareixen primer sense cap sentit, i s'omplen d'elles mateixes. És molt després quan l'espècie se n'aprofita per fer aprendre als individus destins específics. És dintre d'aquest àmbit on hem d'emmarcar la iniciativa —recentment portada a terme— del joc de l'aigua. Inquietuds ecologistes de conscienciar el jovent de la problemàtica de l'aigua

L'escenificació del Joc de l'Aigua és d'una transcendència insospitada, i fa aprendre la relació de l'aigua amb la salut, el benestar, i el creixement

van dur un grup de biòlegs a la ideació d'un joc que simulés *in totum* la difícil gestió moderna de l'aigua. La Diputació de Barcelona se'n fa ressò i el projecte es fa possible. A compte del seu servei del medi ambient, el joc serà publicat i repartit a totes les escoles d'EGB de la província de Barcelona. La creació d'un model de la gestió de l'aigua és complexa, perquè hi intervien molts factors i molt diversos per ser intervalorables directament. Les pretensions d'un usuari qualsevol que només pretén dutxar-se i rentar la roba no poden comparar-se a les del fabricant que necessita l'aigua per produir. O a les de l'Ajuntament, que té per ofici conjugar totes les pretensions sense que s'interfereixin entre si. I tot això condicionat per anyades pluviomètriques diferents que originen diversos cabals i que donen lloc -juntament amb altres factors- a distints graus de contaminació.

L'escenificació de tota aquesta realitat aconsegueix en el joc de l'aigua una transcendència insospitada. Al voltant d'un plànol ideal -centrat en la rogalia

d'una vila- es construeix una polèmica en què els jugadors representen interessos definits. Així, entre els jugadors es reparteixen els diversos rols; mentre uns representen l'Ajuntament, els altres els veïns, els periodistes, els fabricants, els constructors, i els tècnics. El riu, que s'aprofita d'aquesta plasticitat del model, intervé també en el diàleg general i compta com un jugador amb veu però sense vot. L'atzar s'hi fa intervenir a compte d'una imprevisible pluviometria assenyalada per un dau especial. El curs del joc es condiciona a l'anyada pluviomètrica que marca el dau i dona lloc a una jugada general. I, mitjançant les converses entre els diferents interessos representats pels jugadors, es construeixen habitatges, fàbriques... i s'apuja la renda per càpita en «peces» dels veïns de la vila. Tot això emmarcat en un clima on la peremptòria necessitat de l'aigua està magnificada per tal de fer patent la seva relació amb la salut, el benestar i el creixement.

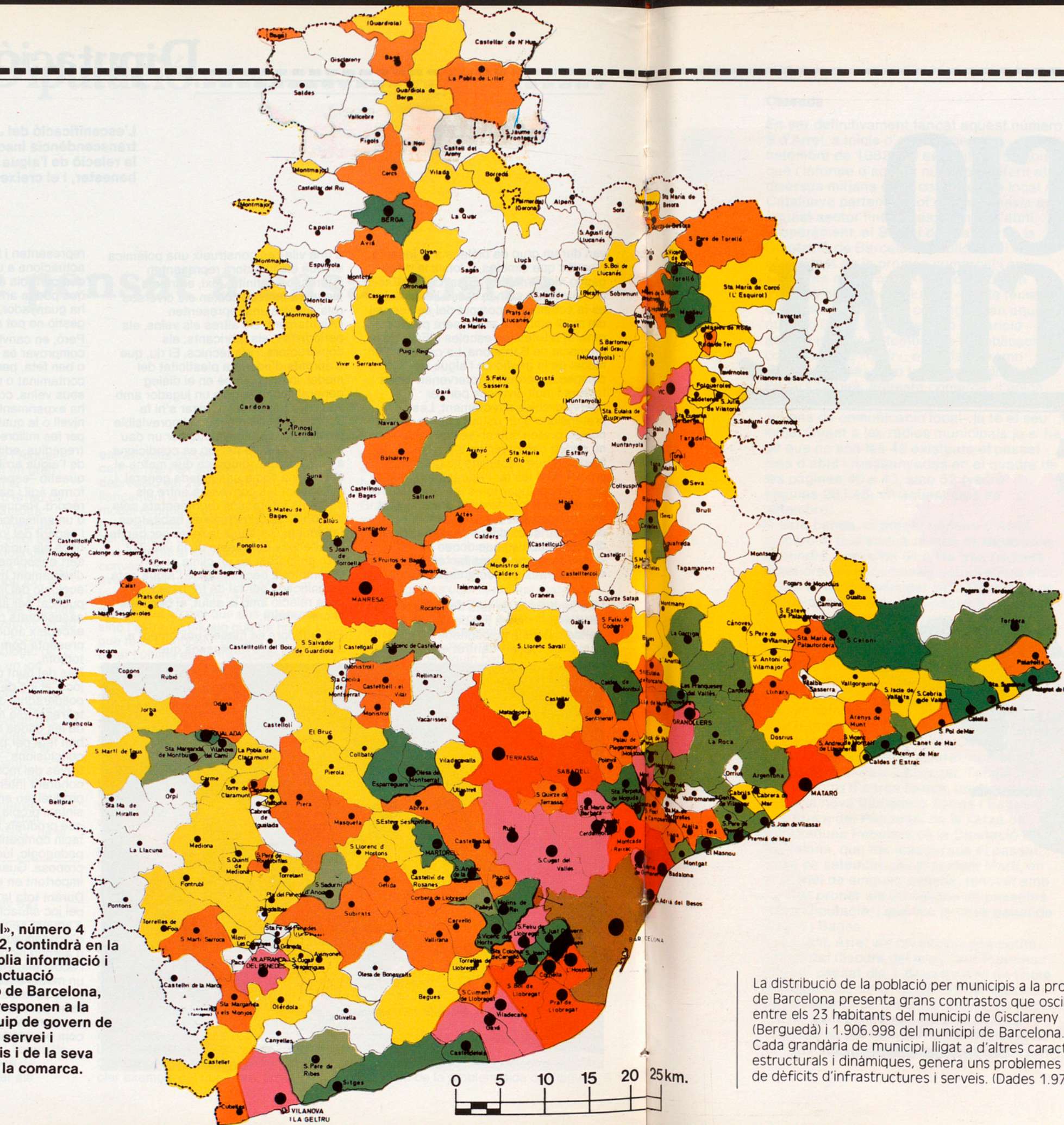
Els jugadors es mouen únicament a instàncies dels interessos que

representen i han de referir les seves actuacions a una moneda, la «peça», que controla els excessos d'irrealitat a què podria arribar el model. De fet no hi ha guanyador, ja que l'aigua i la seva gestió no pot ser exclusiva de ningú. Però, en canvi, el que sí que es pot comprovar és si la gestió ha estat mal o ben feta, perquè el riu ens dirà si està contaminat o no, i la vila -a través dels seus veïns, constructor...- ens dirà si ha experimentat un augment en el nivell o la qualitat de vida -expressat per les millores aconseguides (regadius, edificis, depuradores). El joc de l'aigua arriba a reflectir l'estat de la qüestió -especialment complex- de forma àgil i passadora en un temps rècord. Requereix, això, sí, la presència d'un animador que porti una mica l'esperit del joc, perquè com que no té riscs els jugadors poden caure en un cert ensopiment si no estan directament motivats per l'esperit ecològic del model. Encara que publicat per als alumnes d'EGB (4.1) assessorats pel professor, el joc excedeix aquestes exigències i se'ns presenta com un model requerible per tothom.

Des del punt de vista de la teoria dels jocs, el joc de l'aigua és un joc polipersonal de suma oberta, i com a tal resoluble matricialment. L'extracció de les dades de la realitat està prou ben feta per poder-ne treure conclusions -i apuntar solucions- a través del model. El model és, a més, coherent internament i no es produeixen en el seu si errors de sintaxi pròpia. El lleuger soroll de fons que produeix la falta de riscs que el facin competitiu no priva el guany pedagògic, lúdic i prospectiu que ens proposa. Guany especialment important en els temps que correm. Durant tota la història s'havien evocat pel joc situacions bèl·liques i en arribar a aquest segle se n'evocaven d'econòmiques. Potser és el moment d'aprofitar-nos de tot el que la guerra i l'economia ens han ensenyat per crear un model ecològic. I crear-lo al nostre país, on iniciatives com aquesta fan falta, per reemmarcar la nostra cultura en una avantguarda del refinament, tal com per història ens correspon.

Joan Argemí d'Abadal

- - 500 habitants
- 501 a 2.000
- 2.001 a 5.000
- 5.001 a 10.000
- 10.001 a 25.000
- 25.001 a 50.000
- 50.001 a 300.000
- Més de 300.000

El proper número d'«Arrel», número 4 d'octubre-desembre 1982, contindrà en la secció Diputació una àmplia informació i estudi sobre els plans d'actuació municipal de la Diputació de Barcelona, iniciats l'any 1981 i que responen a la principal voluntat de l'equip de govern de la Corporació, és a dir, el servei i coordinació dels municipis i de la seva agrupació natural que és la comarca.

La distribució de la població per municipis a la província de Barcelona presenta grans contrastos que oscil·len entre els 23 habitants del municipi de Gisclareny (Berguedà) i 1.906.998 del municipi de Barcelona. Cada grandària de municipi, lligat a d'altres característiques estructurals i dinàmiques, genera uns problemes diferents de déficits d'infraestructures i serveis. (Dades 1.979)

ACCIO MUNICIPAL

Diputació de Barcelona
Servei del Pla d'Obres i Serveis de Cooperació

Cloenda

En ser definitivament tancat aquest número 3 d'Arrel, a inicis d'aquest mes de setembre de 1982, cal especificar de nou que l'Informe d'aquest número 3 referit als diversos mitjans de la comunicació local a Catalunya parteix de tot el que hi havia en aquest sector fins al passat mes d'abril. Properament, el Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona publicarà el Cens actualitzat de la premsa comarcal i en següents números d'Arrel continuaran tractant-se i desenvolupant-se els temes de comunicació local continguts en aquest número 3. Val a dir que amb l'aparició aquest mes de setembre de la publicació comarcal «Lo Raier», editada a Tremp (Pallars Jussà) però també amb difusió al Pallars Sobirà, aquesta comarca –l'única catalagonda en l'Informe com carent de mitjans de comunicació local– ja té el seu mitjà. Quant a les ràdios municipals ja s'ha dit que no són les 42 existents el passat mes d'abril i resseenyades en el quadre de les pàgines 40 a 43, sino 52 (veure pàgines 28 i 48) en aquest mes de setembre.

D'altra banda, el proper número d'Arrel, número 4, que sortirà el mes de desembre, contindrà, com s'ha dit a les tres pàgines anteriors, un documentat estudi sobre els Plans d'Acció Municipal de la Diputació de Barcelona: les anteriors pàgines 158 i 159 contenen el mapa de municipis i els seus habitants de les onze comarques de la circumscripció barcelonina i la pàgina 160 és reproducció de la portada del fullet sobre el Pla d'Acció Municipal de 1981, fullet en el qual hi ha el mapa indicat. El proper número d'Arrel contindrà també, com a tema principal o Informe, un estudi sobre la comarca del Vallès Occidental, tal com l'anterior número d'Arrel, número 2, fou dedicat al Baix Llobregat. També hi haurà, entre d'altres temes, un reportatge sobre la nova Biblioteca Torras i Bages de Vilafranca del Penedès, de la xarxa de Biblioteques Populars de la Diputació de Barcelona, que fou inaugurada el passat Onze de setembre pel president Martí, en un edifici de singular bellesa, renovat amb un cost proper als 30 milions de pessetes per la Diputació, i que fou la casa pairal de Torras i Bages.

Finalment, Arrel vol ressenyar una petita síntesi del discurs del president Francesc Martí el passat dia 1 de setembre en l'acte d'inauguració de la Trobada Internacional de Professors de Ciències de la Informació, que es perllongà fins al 3 de setembre, organitzada per la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma

de Bellaterra. El tema de la Trobada fou «**Democràcia i Comunicació**» i Francesc Martí participà a la cinquantena de professors europeus i llatinoamericans l'interès de la Diputació de Barcelona, com a institució local, en els temes referents a una política de la comunicació local. Un exemplar fotocopiats dels textos d'aquest número 3 d'Arrel es distribuï als qualificats especialistes participants en la Trobada. **«El paper de les institucions –digué el president Martí– ha de ser impulsar, sense mediaciones instrumentalitzadores, tot el capital comunicatiu del país»**, qualificant el cas de Catalunya, pel nombre i la originalitat dels mitjans de comunicació local, com **«sense parió en comunitats de característiques semblants»**. El president Martí explicà breument el sentit de la política de comunicació de les institucions i en concret de la Diputació de Barcelona amb aquestes paraules: **«La informació és una funció central de l'estratègia democràtica i no una rampa que mou el cos electoral cada quatre anys, tres o quatre setmanes abans de les eleccions. La informació és un dret dels ciutadans i no un monopoli del poder, una condició «sine qua non» perquè els ciutadans s'interessin i participin, una premisa per passar de la «democràcia per delegació» a la democràcia participativa, i un instrument imprescindible en la consecució de comunitats responsables»**. Es precisament el tema de «Polítiques nacionals de comunicació» el que està previst com a contingut del Congrés Internacional de l'AIERI (Associació Internacional d'Estudiosos i Investigadors de la Informació) de 1986, que probablement se celebrarà a Barcelona, el la qual cosa es decidirà en el Congrés de Praga el 1984, segons el consens aparegut en el recent Congrés de l'AIERI a París, del 6 a l'11 de setembre passats. La Diputació de Barcelona dona ple suport a la celebració d'aquest Congrés a Barcelona, en el marc del principi que «no pot haver-hi política de comunicació sense investigació sobre la comunicació». I és també en aquest marc que els estudis i accions realitzats en els dos darrers anys per la Diputació en aquest camp han estat publicats en aquest número 3 d'Arrel, que com els anteriors i els futurs, té un mateix fil: contribuir a la principal fita que s'ha fixat l'equip de govern de la Diputació, el servei dels municipis i la seva agrupació natural que és la comarca, així com fer-se ressò de les principals manifestacions de la cultura catalana.